

**İSKOÇYA’NIN 18 EYLÜL 2014 BAĞIMSIZLIK
REFERANDUMU’NUN TARİHSEL SÜRECİ****HISTORICAL PROCESS OF SCOTTISH INDEPENDENCE
REFERENDUM IN 18 SEPTEMBER 2014****Yunus ENTERİLİ*****Özet**

Birleşik Krallığın bir parçası olan İskoçya 18 Eylül 2014 referandumunu ile “İskoçya bağımsız olmalı mı?” sorusuna yanıt aradı. Referandum öncesi Dünya kamuoyunda, referandum kararının 2012 yılında alınmasına rağmen, pek gündemde tutulmadı. Gündemde tutulmamasının olası sebebi olarak referandum sonucunun “Hayır” yönünde beklenmesi gösterebilir. Referandum öncesi “Evet” yönündeki seslerin artması uluslararası platformda acaba ne olacak sorusunu beraberinde getirdi. Nitekim sonuç referandum öncesi yapılan anketlerin aksine “hayır” yönünde oldu. İskoçların yüzde 55’i ‘hayır’ yönünde oy kullandırken, yüzde 45’i ‘evet’ yönünde oy kullandı. Bu yazının amacı referandumda “hayır” sonucunun çıkmasının nedenini analiz etmektir. Bağımsızlık referandumunun, İskoçya’nın siyasi ve ekonomik durumu ile uluslararası platform üzerindeki etkisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Siyasi Birleşme, Birleşme Yasası, Yetki Devri, Referandum, Bağımsızlık

Abstract

Scotland Which is a part of the United Kingdom sought answer to the question “Does Scotland should be independent?” with referendum in 18 september 2014. Although the referendum decision taken in 2012, it was not kept on the agenda much in the world community before the referendum. The reason for not keeping referendum on the agenda can be shown as possible “No” result. Increasing number of voices in the direction of “Yes” before the referendum, brought ‘I wonder what will happen’ question in the international arena. Indeed, unlike the results of a survey conducted before the referendum was the direction “no”. On the one hand 55 percent of Scots voted ‘No’, on the other hand 45 percent voted ‘Yes’. The aim of this study is to analyse the reason of ‘No’. And also, impact of referendum of independence on Scotland’s political and economic situation and on the international arena will be examined.

Keywords: Political Merger, Acts Of Union, Devolution Of Authority, Referendum, Independence

* Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü, y.enterili@alparslan.edu.tr

Giriş

İskoçya günümüzde Birleşik Krallığın parçası olan dört ülkeden biridir. İskoçya, tarihi boyunca İngiltere ile savaşlar, ayrılıklar, ayaklanmalar ve birleşmeler yaşamıştır. İskoçya halkı ile İngiltere halkı tarih boyunca iç içe yaşamıştır. İskoçya, İngiltere'ye karşı bağımsızlık amaçlı birçok ayaklanma ve siyasi birleşme hareketleri ile tarihte kendini gösterir. Bu ayaklanmalara ve siyasi birleşme hareketlerine örnek olarak 1707 yılından önce İngiliz ve İskoç parlamentosunca kabul edilen Birleşme Yasası ile iki krallık tek bir çatı altında yönetilmesini, ardından 1715 ile 1745 tarihlerinde olan ayaklanmaları, 1800 yılında başka bir Birleşme Yasası ile Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı adında yeni bir ülkenin kurulmasını, 1 Mart 1979 tarihinde yapılan Yetki devri(devolution) ile ilgili ve 1997 yılında gerçekleştirilen referandumları ve 1997 referandum sonuçları dikkate alınarak 1999 yılında kurulan 129 üyeli İskoçya Parlamentosunu verebiliriz.¹ 15 Ekim 2012 tarihinde imzalanan Edinburgh Antlaşması ile 2014 yılı sonundan önce bağımsızlık konusunun referandumda karara bağlanması kararlaştırıldı. 18 Eylül 2014 tarihinde yapılan referandum sonucundan ve referandum öncesinden hareketle İskoçya halkının “Hayır” cevabını vermesindeki faktörler bir milletin kendi kaderini demokratik yollarla belirlemesi açısından önemlidir.

İskoçya’da uygulanan referandum, demokrasinin uygulanabilirliği açısından önemli bir örnektir. Tarihsel süreç göz önünde bulundurulduğunda toplumların gelişmişlik seviyeleri ile ilişkili olarak farklı demokrasi şekilleri ortaya çıkmıştır. Egemenliğin uygulanması açısından demokrasi şekilleri olarak, “doğrudan demokrasi”, “temsili demokrasi” ve “yarı doğrudan demokrasi” uygulamaları sıralanabilir.²

Burada bizi ilgilendiren doğrudan demokrasi ve yarı doğrudan demokrasi türleridir. Doğrudan demokrasinin artan insan nüfusu nedeni ile uygulamaya geçirilmesinin imkânsızlığı söz konusudur. “Büyük Fransız filozoflarından Jean-Jacques Rousseau’nun dediği gibi “gerçek demokrasi sadece bir idealdir.” Demokrasi uygulamada halk için, halkı yönetenlerin despotizminden başka bir şey olmamıştır.”³

“Doğrudan demokrasi”nin uygulamadaki zorluğu beraberinde karşımıza diğer bir demokrasi şeklini çıkarır. Bu demokrasi şekli “yarı doğrudan demokrasi”dir. Bu demokrasi çeşidinin de egemenliğin kullanım hakkı, halk ve halkın seçtiği temsilciler arasında bölüş-türülmektedir. Yarı doğrudan demokrasi, halkın seçtiği temsilcilerin egemenlik hakkını kullanmasından ötürü temsili demokrasiye, referandum gibi araçlarla seçmenlerin egemenlik hakkını doğrudan katılarak kullanmasından ötürü ise doğrudan demokrasiye ben-

1 http://www.mgk.gov.tr/calismalar/calismalar/012_iskocya_bagimsizlik_referandumu.pdf.sayfa:2-13. (erişim tarihi: 9 ekim 2014).

2 Tunç, Hasan, Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi kavramı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Y. 2008, Sa. 1-2. Sayfa:1113.

3 Aktan, C. Coşkun , İktidarın Sınırlandırılması ve Anayasal Demokrasi, Üç Aylık Köprü Dergisi, Kış 2009, Sayı.105.

zemektedir. Buradan hareketle yarı doğrudan demokrasinin doğrudan ve temsili demokrasinin bir sentezi olduğunu söyleyebiliriz. Yarı doğrudan demokraside halk egemenlik hakkına halk vetosu, referandum, halk teşebbüsü ve temsilcilerin azli yollarıyla doğrudan katılmaktadır. Yarı doğrudan demokrasiye örnek olarak İsviçre ve İtalya gibi ülkeleri örnek olarak verebiliriz.⁴

İskoçya'nın yönetim biçimi meşruti krallık olmasına rağmen bir parlamentoya sahip olması ve referandumu kullanarak bağımsızlık durumunu halka taşınması ve kararı halk oylamasına bırakması nedeniyle yarı doğrudan demokrasi ve doğrudan demokrasi biçimlerinden yararlandığını söyleyebiliriz.

Yazının ilk kısmında öncelikle İskoçya'nın Tarihi, coğrafi, sosyo-kültürel ve ekonomik yapısı hakkında bilgi verilecektir. Çünkü tartışma konusunun değerlendirilmesi noktasında İskoçya'nın kuruluşundan günümüze gelinceye kadar ki sosyo-ekonomik, kültürel, siyasi yapısının tarihsel serüvenin bilinmesi referandum sonucunun neden “hayır” ile sonuçlandığını anlamak açısından önem teşkil etmektedir. İskoçya'yı 2014 referandum görüşmelerine getiren tarihsel süreç ile ilgili bilgi verilecektir. İkinci kısımda İskoçya halkının bağımsızlık ile ilgili görüşleri ve İngiliz kamuoyunun İskoçya'nın bağımsızlığına bakışı, İskoçya Sosyal Araştırmalar Merkezi'nin yapmış olduğu araştırma verileri ve “What Scotland Thinks” adlı web sitesinde yayınlanmış olan araştırma verileri kullanarak değerlendirilecektir. Bağımsızlık karşıtı ve taraftarlarının temel argümanları tartışılacak ve referandum sonucunun İskoçya'nın bağımsızlığı ile sonuçlanmış olması durumunda uluslararası siyaset üzerindeki etkisinin ne olacağı incelenecektir. Bunun için;

İskoçya'nın Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

İskoçya, Büyük Britanya Adası'nın kuzey tarafında yer alan bir anakaradır. Tahmin olarak 780 adadan oluşur. Yüzölçümü olarak Britanya Adaları'nın dörtte birini kaplar. 27 Mart de 2011 tarihin İskoçya'da yapılan toplam nüfusunun %9'unu oluşturmaktadır. 2011 nüfus sayımı sonuçlarına göre 65 yaş ve üzeri nüfusun %17'sini oluştururken, 15 yaşın altındakiler ise nüfusun %16'sını oluşturmaktadır.⁵

Dundee, Glasgow, Aberdeen ve Edinburgh, İskoçya'nın en gözde şehirleridir. İskoçya, 1707'deki birleşme yasası ile Birleşik Krallık'a bağlanarak uzun süren bağımsızlığına son vermiştir. Ancak bu birleşme yasası ile bağımsızlığını yitiren İskoçya egemenlik haklarını tamamen yitirmemiş bir kısmını korumuştur.⁶ İskoçya Kilisesi Presbiteryen⁷ dir.

4 Gözler, Kemal, Anayasa Hukukuna Giriş, Yedinci Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 2006,s.120-124.

5 “Scotland's Population at its Highest Ever”. National Records of Scotland. 30 April 2014. (erişim tarihi: 10 ekim 2014)

6 Keay, J. & Keay, J. (1994) *Collins Encyclopaedia of Scotland*, HarperCollins, London, 1994.

7 Presbiteryenlik: Piskoposluğu reddeden İhtiyar Meclisince yönetilen Kalvinist sistem Protestanların bulunduğu Reforme Kilise mensuplarına verilen addır. Presbiteryenler olarak isimlendirilirler. Mensupları Presbiteryanizmin havariler tarafından vaaz edilmiş bir sistem olduğuna inanır

İskoçya'da çoğunlukla İngilizce konuşulur. İskoçya'da yaşayan insanlar İskoçça, İskoç Cermencesi ve İngilizce üç dil konuşur. Gündelik hayatta ilişkiler İngilizce üzerinden sağlanırken, ayrıca halkın yaklaşık 3/10'nu İskoçça ve 1/10'nu ise Galce dilini konuşmaktadır. İskoçça'nın halk tarafından öğrenilmesini sağlamak amaçlı İskoçça dil eğitimi veren kurslar açılmıştır.⁸

İskoçya yünlü ve pamuklu dokumaları ile çok ileri olan geleneksel bir sanayiye sahiptir. Bu sanayi kolu birçok kişiye iş imkânı sağlarken özellikle kadın iş kolu açısından önem teşkil etmektedir. İplik eğirme, dokuma ve örme yıllardır İskoçya'da binlerce kişiye, özellikle kadınlara iş alanı sağlayan geleneksel bir sanayidir. İskoçya'nın kazakları, el örgüsü atkıları, eldivenleri ve özellikle geniş kareli desenleriyle yapılan İskoç etekleri çok ünlüdür.⁹

İskoçya'nın Tarihi ve Birleşik Krallık'ın Parçası Haline Gelmesinin Tariçesi:

Eskiden Kaledonya olarak bilinen İskoçya, bugün kullanmış olduğu adı İrlanda tarafından gelen Scotia (İskoç) kabilesinden almıştır. İskoçlar, tahmini olarak İS 5. Yüzyıl'da İrlanda'dan göçerek kuzey Britanya Adası'na geçip burada Dalriada isminde bir krallık kurdular. 9. yüzyılın başlarında doğuda bulunan Piktler'le (Kuzey Britonlar) bir olarak, İskoçya'nın büyük kısmını oluşturan Alba Krallığı'nı kurdular. 11. Yüzyılda ise Strathclyde ve Lothian'ı ele geçirip sınırlarını daha da büyüttüler.¹⁰

İskoçya'ya Hıristiyanlığın 4. yüzyılda geldiği bilinmektedir. I. David (1124–53), feodal düzeni yeniden getirmiştir, bu durumu ortaya çıkaran neden ise savaşta soyluların yanında yer alması sonucu bu soylulara toprak bağışlamasıdır. İngiltere ile barışı gerçekleştiren Kral II. Alexander (1214–49) ülkesinin egemenliğini artırdı. III. Alexander (1249–86) olarak bilinen oğlu Norveçlilerden Hebrid Adaları'nı alarak topraklarının sınırlarını daha da büyüttü. III. Alexander döneminde İskoçya zengin, bağımsız ve birleşik bir krallık haline geldi. III. Alexander'ın öldükten sonra İskoçya tahtı üzerinde hak iddia edenler arasında John de Balliol, İngiltere Kralı I. Edward tarafından seçilip 1292'de taç taktı. İngiltere kralı I. Edward tahta geçmesine yardım ettiği İskoçya kralı John de Balliol üzerinde otorite kurmak istemesi, İskoçya kralının 1295 yılında başkaldırması ile sonuçlandı. Bu başkaldırı I. Edward'ın zaferi ile sonuçlandı ve İngiltere kralı Jhon'u tahttan indirerek, İskoçya'nın bağımsızlığına son verdi. İngiltere kralının İskoçya halkı üzerinde yürüttüğü şiddet, William Wallace adında bir lider ortaya çıkardı. William Wallace öncülüğünde ayaklanan İskoçya halkı, İngilizleri yenilgiye uğratarak topraklarından çıkardılar. Edward 1305'te tekrar otoritesini sağladı ve Wallace'ı yakalatarak idam ettirdi. Fakat Edward'ın oluşturduğu korku politikası istediği etkiyi yaratmadı, kendinden sonra gelen oğlu II. Edward da başarılı olamadı. Wallace'ın ölümünden 1 yıl sonra Carrick

8 “Scotland's Census 2011”. National Records of Scotland. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

9 www.msxlab.org/forum/ulkeler-ve-tarihleri/29933-iskocya-ve-iskocya-tarihi.html. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

10 <http://www.dunyabulteni.net/haberler/309284/iskocya-britanyaya-nasil-baglandi-> (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

Kontu Robert de Bruce, İskoç Kralı I. Robert olarak tahta getirildi. 8 yıl sonra 1314'te I. Robert İngilizleri yenilgiye uğratıp, ülkesinin bağımsızlığını yeniden sağladı. I. Robert, kent temsilcilerini de soylular ve baronlar gibi parlamentoya katılmaya davet etti. I. Robert'tan sonra torunu olan II. Robert ve arkasından, Steward hanedanı yönetime geldi.¹¹

Fransa kralı ile ittifak kuran İskoçya Kralı IV. James 1513 yılında İngiltere'yi kuşattı, fakat bu savaş İngiltere'nin zaferi ve IV. James'in ölümü ile sonuçlandı. Bu savaştan sonra İskoçya Krallığı bir daha eski gücüne ulaşamadı. Bu durum tekrardan ülkede soylu kavgalarının ve İngiliz entrikalarının yaşanmasına neden oldu. IV. James'ten sonra çocuk yaşta tahta geçen V. James, 1532 yılında yürürlüğe koyduğu ve hala yürürlükte olan en yüksek yargı organını oluşturarak yetenekli bir yönetici olduğunu gösterdi. 1542 yılında genç yaşta hayatını kaybeden V. James'ten sonra yerine İskoçya tahtına çocuk yaşta olan kızı Mary tahta geçti. Mary tahta geçtiği zaman Reform hareketleri gerçekleşmekteydi. Reforma hareketleri ile ortaya çıkan dinsel değişimler sonucu Kilise gücünü kaybedip yoksullaşmış, manastırlar zenginleşmiş ve Katolik Kilise'si gücünü yitirmişti. En önemlisi ise halkın değişimden taraf olan din adamlarının yanında yer alması ve sonuç olarak parlamentonun 1560 yılında kilisenin reform ilkelerini kabul etti. Ayrıca Papanın otoritesine ve Katolik ayinlerine son verildi. Fransa'dan İskoçya'ya geri dönen Mary, soyluların ve baronların desteğini almak için kiliseye ait olan toprakları bu kişilere dağıttı. Bu durum İngiltere yanlısı reformcular ile Fransa taraftarı olan Katolikler olarak ülkeyi ikiye böldü. Mary tahtan indirildi ve 1587 yılına kadar İngiltere'de tutuklu kaldı ve Kraliçe Elizabeth tarafından idam ettirildi. İskoçya ile İngiltere bir daha savaşmadı. Elizabeth öldükten sonra I. James İngiltere kralı olarak taç giydi. I. James, Elizabeth tarafından idam ettirilen İskoçya Kraliçesi Mary'nin oğluydu. I. James, Protestan olarak yetiştirilmişti.¹²

İskoçya ve İngiltere bir asır aynı krallar ve farklı parlamentolar ile yönetilmeye devam etti. Fakat I. James, IV. James zamanında İskoçya Kilisesi'nin ve Parlamentosu'nun elde ettiği özgürlüğe bir daha izin vermedi. Bu durum I. James'in oğlu olan I. Charles döneminde son buldu. İskoçya soylularının ve din adamlarının I. Charles'a karşı vermiş olduğu uzun mücadele sonucu 1641 yılında I. Charles İskoçya Parlamentosu'nun yetki alanlarını genişletmeyi kabul etti. İskoçlar, İngiltere'deki iç savaş sonucunda idam edilen I. Charles'ın yerine oğlu II. Charles'ı kral ilan edip taç giydirdiler. İngiltere'nin başında bulunan Oliver Cromwell İskoçya'ya doğru yürüdü ve İskoçya'yı yenilgiye uğrattı. Bu yenilgi ile İskoçya'yı on yıl boyunca hükümdarlığı altına aldı.¹³

II. Charles yaşanan problemlere rağmen, İskoçya'da 25 yıl boyunca hükmetti. Presbiteryenler, ona karşı birçok kez ayaklandılar. II. Charles 1681 yılında çıkarmış olduğu yasa ile dinsel ve yasal alanda tek güç olduğu ve buyruğu altındaki herkesin kendisini

11 www.msxlabs.org/forum/ulkeler-ve-tarihleri/29933-iskocya-ve-iskocya-tarihi.html. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

12 <http://devrimcidemokrat.com/serbest-kuersue/1101-derleme-iskocya-tarihi.html>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

13 <http://devrimcidemokrat.com/serbest-kuersue/1101-derleme-iskocya-tarihi.html>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

tanınması zorunluluğunu getirdi. Bu durum büyük tepkilere neden oldu.¹⁴

1685 yılında II. Charles'ın ölümü ile VII. James (İngiltere'de II. James) tacı giydi. Fakat 1688 yılında İngilizlerin baskısı sonucu VII. James yurtdışına kaçtı. İngilizler bunun üzerine VII. James'in Protestan kız kardeşi Mary'i ve kocası William'ın tahta çıkmasını istediler. İskoçlar, İskoçya Kilisesi'nin Presbiteryen olması şartıyla, tahtı Mary'e ve kocası William'a bırakmayı kabul ettiler. 1690 yılındaki yasayla da İskoçya Kilisesi resmen Presbiteryen kabul edildi.¹⁵

“18. yüzyıla girerken İngiltere'nin ve İskoçya'nın bazı ortak amaçları vardı. Her ikisi de Protestan bir kral istiyordu ve her ikisi de Fransa'yı ülkeleri için tehlikeli görüyordu. 1702'de, William ve Mary'nin yerine tahta geçen Kraliçe Anne, 1706'da iki krallığı birleştirme planını gerçekleştirmek için İngiltere ve İskoçya'dan temsilciler atadı. Üzerinde anlaşılan tasarıya göre, birleşen iki krallık tek bayrak altında ve tek bir parlamentoyla yönetilecekti. Herkes ticarete eşit haklara sahip olacak, aynı vergileri ödeyecekti. İskoçya kendi kilisesine, mahkemelerine ve özel yasalarına sahip olmayı sürdürecekti. İskoç Parlamento'su bu önerileri, Birleşme Yasası adıyla kabul etti. Daha sonra İngiliz Parlamento'su da aynı yasayı kabul etti. 1 Mayıs 1707'de her iki parlamentonun da varlığı sona erdi ve ekim ayında, ilk birleşik parlamento toplandı.”¹⁶

1707'de hem İskoç hem de İngiliz Parlamento'sunca iki krallık Birleşme Yasası sonucu bir parlamento ile yönetilmesi kararı alındı. Birleşmenin ardından bu krallık Büyük Britanya ismini aldı. Sonraki yıllarda İskoçlar tacı ele geçirmeye yönelik girişimleri oldu. 1715 ile 1745 yıllarındaki ayaklanmalar başarılı olmadı. Büyük Britanya Krallık'ı 1800 yılında çıkarmış olduğu ikinci bir Birleşme Yasası ile İrlanda'ya Birleşik Krallık Parlamento'su içerisinde temsil hakkı tanıırken, İrlanda Parlamento'su'nu dağıttı. Sonuç olarak yeni ülkenin ismi Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı olarak değiştirildi. Bağımsızlık referandumu ile ilgili İskoçya'nın ilk girişimi 1 Mart 1979 tarihinde yetki devri (devolution) çerçevesinde yapılan referandumdur. Aynı tarihte 1978 yılında alınan karar ile aynı zamanda Galler içinde yetki devri ile ilgili referandum yapılması kararlaştırıldı. Bu referandum ile yetki devri ile ilgili yasal kararların yürürlüğe konulmasını istenip istenmediği soruldu. Galler halkının yaklaşık olarak %80'ni “hayır” oyu kullanırken, İskoçların ise yaklaşık olarak % 52'si “evet” yönünde oy kullandı. Fakat yasaya eklenen “evet” oylarının toplam seçmen sayısının % 40'ını aşması zorunluluğu” İskoçya'nın referandumda %52 “evet” oyu almasına karşın yetki devri yürürlüğe girmedi.¹⁷

İskoçya'nın bağımsızlık referandumu ile ilgili ikinci girişim ise 1997'de yapılan referandumdur. Aynı tarihte Galler içinde yetki devri referandumu yapıldı. Bu referandumda

14 www.msxlabs.org/forum/ulkeler-ve-tarihleri/29933-iskocya-ve-iskocya-tarihi.html. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

15 <http://sadecebilgi.yetkin-forum.com/t20-iskocya-tarihi>. (Erişim tarihi:9 Ekim 2014)

16 <http://sadecebilgi.yetkin-forum.com/t20-iskocya-tarihi>. (Erişim tarihi:9 Ekim 2014).

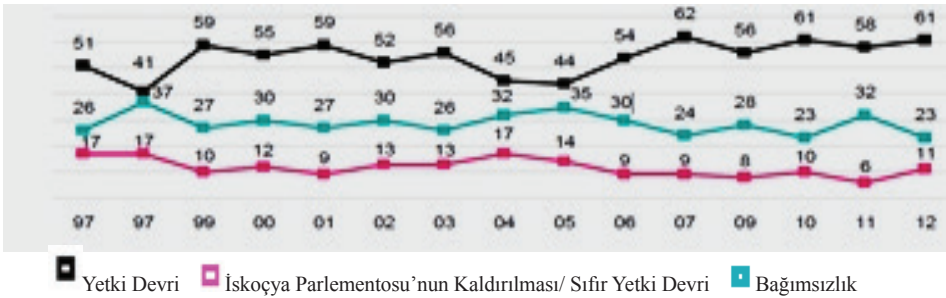
17 <http://www.imctv.com.tr/2014/09/19/iskoclar-bagimsizliga-hayir-dedi/>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

Galler halkına kendilerine ait bir parlamento isteyip istemedikleri ile ilgili tek bir soru sorulurken, İskoçya halkına iki soru soruldu. Birincisi yetki devri isteyip istemedikleri diğ-
 ğer soru ise İskoçya Parlamentosu'nun vergi yetkisine sahip olup olmaması ile ilgili soru
 soruldu. İskoçya halkının yaklaşık olarak %61'i oy kullandı ve katılımcıların yaklaşık
 olarak % 75'i İskoçya halkının kendine ait bir parlamentosu olmasını istemiştir. İskoç-
 ya halkının yaklaşık olarak % 64'ü ise Parlamento'nun vergi değiştirme yetkisine sahip
 olmasını desteklemiştir.¹⁸ Bu referandum sonuçları doğrultusunda 129 üyeli İskoçya Par-
 lamentosu 1999'da kuruldu. Yetki devri ile Birleşik Krallık Parlamentosu'nun yasama ve
 yürütme yetkilerinin bir kısmı İskoçya Parlamentosu'na ve İskoçya Parlamentosu'nun
 belirlediği yürütme organlarına aktarıldı.¹⁹

“İskoçya'yı bağımsızlık referandumuna taşıyacak son önemli adım, İskoç ve Birleşik
 Krallık Hükümetleri arasında yapılan müzakereler sonucunda 15 Ekim 2012 tarihinde
 İskoçya Birinci Bakanı *Alex Salmond* ile *Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron* ta-
 rafından imzalanan *Edinburgh Antlaşması* ile atıldı. *Antlaşmayla referandumun 2014 yılı*
sonundan önce gerçekleştirilmesi ve referandumda bağımsızlık ile ilgili tek bir sorunun
solunması kararlaştırıldı.”²⁰

İskoçya'nın Bağımsızlığı İle İlgili Tartışılan Başlıca Konular:

İskoç Halkının Bağımsızlık İle İlgili Görüşleri

Tablo:1 Source: Scottish Social Attitudes

İskoçya Sosyal Araştırmalar Merkezi'nin 2012'de yapmış olduğu ve sonuçlarının
 2013 yılında yayınlandığı kamuoyu araştırması, İskoç halkının %23'ünün bağımsız-
 lık yönünde destek verdiği, % 11'inin İskoçya Parlamentosunun kaldırılmasını ve sıfır
 yetki verilmesini desteklediği görülmüştür. Yine bu çalışmanın sonuçlarına göre İskoçya
 halkının %61'i yetki devri ile ilgili alanların artırılması yönünde destek verdikleri gö-

18 Pattie, Charles.; Denver, David.; James Mitchell And Hugh Bochel, “*The 1997 Scottish Referendum: An Analysis Of The Results*”, Scottish Affairs, No.22, Winter 1998.

19 <http://www.imctv.com.tr/2014/09/19/iskoclar-bagimsizliga-hayir-dedi/>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

20 <http://www.imctv.com.tr/2014/09/19/iskoclar-bagimsizliga-hayir-dedi/>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

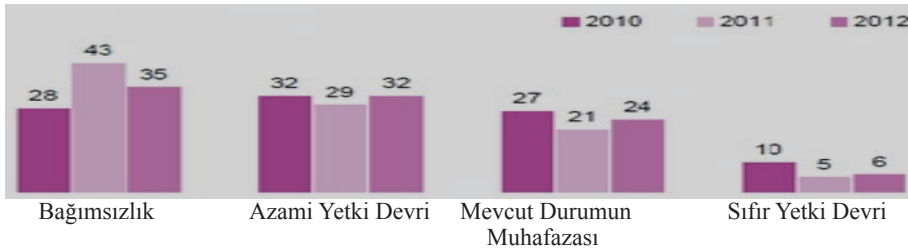
rülmüştür.²¹

İskoçya halkının çoğunluğunun bağımsızlık kaygısı taşımadığı görülmektedir. %23'ü bağımsızlığı desteklerken, %61'i İskoçya parlamentosunun belirli alanlarda yetkilerinin artırılmasını istemesi, Birleşik Krallıktan ayrılmak istemediklerini göstermektedir. Bu durumun temelinde ekonomik kaygılar yattığı söylenebilir. Nitekim yapılan 2014 bağımsızlık referandumunda sonucun hayır yönünde çıkması bu durumu desteklemektedir. Aşağıda "What Scotland Thinks" adlı web sitesinin yayınlamış olduğu İskoçya'nın Bağımsızlığı ile ilgili görüşlerin yer aldığı araştırma sonuçları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Veri Tarihi	Eylül 2013	Ocak 2014	Şubat 2014	Mart 2014	Aralık 2014	Mayıs 2014	Nisan 2014	Haz. 2014	Tem. 2014	Eylül 2014
İyi	31%	35%	35%	38%	37%	32%	35%	35%	34%	38%
Farketmez	6%	7%	7%	6%	7%	7%	6%	7%	8%	6%
Kötü	48%	42%	46%	43%	41%	46%	44%	45%	45%	45%
Kararsız	14%	16%	12%	13%	15%	15%	15%	13%	13%	10%

Tablo 2: İskoçya Bağımsız bir ülke olursa bu durum İskoçya Ekonomisi için iyi mi veya kötü mü olur?

Yukarıdaki Tabloya göre 2013 verilerinde kararsızların %14, Fark etmez diyenlerin %6 olduğunu görmekteyiz. Halkın çoğunluğu ayrılığın ekonomiyi olumsuz etkileyeceği görüşündedir. Nitekim %48'i kötü yönde etkileyeceğini düşünürken %31'i iyi olacağı yönünde düşünmektedir. Bu durumda halkın bağımsızlığı istememesindeki temel faktörün ekonomik kaygılar olduğunu söyleyebiliriz.²²

Tablo 3: İskoçya Halkının, İskoçya Parlamentosu'nun Hangi Konularla İlgili Yetki Sahibi Olması Gerektiği ile İlgili Görüşleri

21 http://www.mgk.gov.tr/calismalar/calismalar/012_iskocya_bagimsizlik_referandumu.pdf, (Erişim tarihi: 10 Eylül 2014)

22 <http://whatscotlandthinks.org/questions/if-scotland-became-an-independent-country-do-you-think-this-would-be-good-or-ba#table> (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014)

İskoçya Sosyal Araştırmalar Merkezi tarafından 2010, 2011 ve 2012 yılında gerçekleştirilen kamuoyu araştırmasına göre, İskoçya halkının % 35'i "bağımsızlık" yönünde desteklerken, "Azami Yetki Devri" yönünde % 32'sinin desteklediği, % 24'ünün "Mevcut Durumun Muhafazası" yönünde desteklediği ve "Sıfır Yetki Devri" yönünde destekleyenlerin %6 olduğu görülmüştür.²³

Kararların Birleşik Krallık Hükümetinin almasını isteyenlerin sayısının çok az olması İskoçya halkının çoğunluğunun bağımsızlık istediğini söyleyebiliriz. Yine aynı şekilde savunma ve dış işleri dışındaki tüm konularda yetki devrinden yana olanların, bağımsızlık isteyenlerin sayısının birbirine yakın olması İskoç halkının temel hak ve özgürlüklerinin temsili konusunda yürütülen politikaları yetersiz bulduklarını söyleyebiliriz.

"İskoçya'daki çeşitli kamuoyu araştırma şirketleri tarafından gerçekleştirilen daha güncel araştırmalarda ise bağımsızlığa verilen desteğin % 30'un üzerinde olduğu görülmektedir. Nitekim referandumda yöneltilecek soruyu 04-09 Şubat 2013 tarihlerinde 1.003 kişiye yönelten bir kamuoyu araştırmasında % 32 "evet", % 52 "hayır" cevabı verildiği; "karar vermediğini" ifade edenlerin oranının da kayda değer bir şekilde % 16 olduğu görülmektedir. Bahse konu araştırmaya göre, Edinburgh Anlaşması'nın imzalandığı Ekim 2012 tarihinden bu yana, bağımsızlığı destekleyenlerin oranı % 4 artarken, karşı çıkanların oranı %3 azalmıştır."²⁴

Veri Tarihi	Şubat 2014
İngiltere ile birlikte Resmi Para birimi olarak sterlin kullanılsın	45%
Sterlin kullanılsın fakat resmi para birimi olmasın	11%
Yeni Bir Resmi Para Birimi Alınmalı	8%
Uygun olan En Kısa Zamanda Euro'ya Katılmak	7%
Bu konu İle İlgili Yeterli Bilgiye Sahip Olduğumu Sanmıyorum	19%
Kararsızım	20%

Tablo 4: Bağımsız bir İskoçya'nın gerçekleşmesi durumunda hangi para birimi kullanılmalıdır?

"What Scotland Thinks" adlı web sitesinin yayınlamış olduğu araştırma sonucuna göre, sterlini resmi para birimi olarak kullanmak isteyenlerin % 45, kullanılmasını isteyip resmi para olmasını istemeyenlerin % 11, yeni bir resmi para birimi alınmalı diyenlerin % 8, Euro'ya kullanmak isteyenlerin % 7, Bu konu ile ilgili yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünmeyenlerin % 19 ve kararsızların % 20 olduğu görülmektedir. Burada dikkati çeken sterlin'i kullanmak isteyenlerin sayısının % 55 olması, Kararsızların ve konu hakkında bilgiye sahip olmadığını düşünenlerin toplamda % 39' olması ve en önemlisi ise sterlini kullanmak istemeyenlerin % 15 olmasıdır. Halkın Çoğunluğu sterlini para birimi olarak

23 www.scotcen.org.uk/media/1021487/ssa12tables.pdf (Erişim tarihi: 10 Eylül 2014)

24 <http://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/3130/Support-for-independence-bounces-back.aspx> (erişim tarihi: 1 Eylül 2014)

kullanmak istediği görülmektedir.²⁵

b) İngiliz halkının İskoçya'nın Bağımsızlığı İle ilgili Görüşleri:

İskoçya'nın bağımsızlık referandumu ile ilgili tartışmalar dikkatleri İskoçya halkına odaklarken aynı zamanda İngiliz halkının muhtemel bir ayrılık durumu ile ilgili düşünceleri de önem taşımaktadır.

Veri Tarihi	Mayıs 2011	(10)Ocak 2012	(13)Ocak 2012	Kasım 2013	Ocak 2014	Şubat 2014	Ağustos 2014	Eylül 2014
Destekliyorum	41%	33%	36%	27%	24%	21%	18%	17%
Karşıyım	40%	37%	39%	50%	54%	61%	63%	61%
Kararsızım	19%	30%	25%	23%	22%	17%	19%	21%

Tablo:3 İngiltere'den İskoçya'nın bağımsızlığını almasını destekliyor musun yâda karşı çıkıyor musun?

“What Scotland Thinks” web sitesinin yayınlamış olduğu 2011, 2012, 2013 ve 2014 araştırma sonuçlarına göre İngilizlerin Mayıs 2011 yılında % 41 İskoçların bağımsızlığını desteklerken, Eylül 2014'de bağımsızlığını isteyenlerin % 17'ye düştüğü görülmektedir. 2011 yılından 2014 yılına kadar destekleyenlerin sayısının sürekli olarak (13 Ocak 2012 hariç) düştüğünü söyleyebiliriz. Yine aynı şekilde 2011 yılında karşı çıkanların % 40 iken, 2014 yılında yapılan araştırmalarda karşı çıkanların % 60'lara ulaştığını söyleyebiliriz. Kararsızların ise Mayıs 2011 tarihinde yapılan araştırmada % 19 iken, Eylül 2014 Tarihinde ise % 21'dir. Kararsızların sayısında ise 2011 ile 2014 yılları arasında yapılan araştırmalarda pek farklılık göstermemiştir.²⁶

İskoçya'nın bağımsızlığı durumunda, İskoçya halkındaki ekonomik kaygılar aynı şekilde İngilizlerde de kendini göstermektedir. “What Scotland Thinks” web sitesinin yayınlamış olduğu 2011, 2012, 2013 ve 2014 araştırma sonuçlarına göre;

Veri Tarihleri	Mayıs 2011	Ocak 2012	Kasım 2013	Ocak 2014	Şubat 2014	Ağustos 2014	Eylül 2014
Daha İyi	40%	30%	30%	27%	23%	21%	24%
Aynı Kalırdı	28%	41%	30%	28%	30%	28%	29%
Daha Kötü	14%	14%	21%	26%	27%	31%	25%
Kararsız	19%	15%	20%	19%	20%	19%	22%

Tablo 4: İskoçya Bağımsız olursa, İngiltere Finansal Olarak Daha İyi mi Yoksa Daha mı Kötü Olur Yâda Aynı mı Kalır?

“What Scotland Thinks” web sitesinin İngilizlerin ekonomik kaygısını ölçmek için

25 <http://whatscotlandthinks.org/questions/which-currency-option-would-be-best-for-scotland#table>, (Erişim tarihi 9 Eylül 2014).

26 <http://whatscotlandthinks.org/questions/do-you-support-or-oppose-scottish-independence-from-the-uk-english-welsh-view-1#table>, (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014).

sorduğu bu soruya, Mayıs 2011'de İngilizlerin % 40 daha iyi derken, %14'dü daha kötü, % 28'i ise aynı kalırdı cevabını vermiştir. Eylül 2014 tarihinde yapılan yine aynı araştırmaya göre ise % 24'ü daha iyi derken, % 29'u aynı kalırdı, % 25 daha kötü ve % 22'si kararsızım cevabını vermiştir. Tablodan da görüleceği gibi daha iyi diyenlerin Mayıs 2011 de % 40 iken, Eylül 2014'de % 24 de düştüğü, daha kötü diyenlerin Mayıs 2011'de % 14 iken, Ağustos 2014'de % 31'e yükseldiği sonucuna ulaşmış. Kararsızların yüzdelik diliminin pek değişmediği % 19'larda seyir ettiği görülmüş.²⁷

İngiliz halkının, İskoçya'nın bağımsızlık referandumu ile ilgili tutumlarının bağımsızlık referandumuna yaklaştıkça değiştiği ve İskoçya'nın bağımsızlığını alması durumunda ekonominin daha kötüye gideceğini düşünenlerin referanduma yaklaştıkça arttığı gözlenmektedir. Bu durum tıpkı İskoç halkında olduğu gibi İngiliz halkının da bağımsızlık referandumu ile ilgili tutumlarını belirleyen temel faktörün ekonomi olduğunu göstermektedir.

c) Bağımsızlık Yanlılarının ve Karşıtlarının Temel Argümanları:

İskoçya'da referandumun kesinleşmesinden sonra İskoçya milliyetçi partisi (SNP) bağımsızlıktan yana olan tutumunu devam ettirip bu yönde çalışmalarını sürdürdü. Diğer taraftan bağımsızlık karşıtı bir tavır sergileyen İngiltere İşçi Partisi milletvekili Alistair Darling liderliğindeki koalisyon “birlikte daha iyi” (Better Together) sloganı ile kapsamlı bir kampanya sürdürdü. İngiltere işçi partisinin çalışmaları genel olarak bağımsızlığın getireceği olumsuz sonuçlara yoğunlaşırken, İskoçya milliyetçi partisi (SNP) ise bağımsızlığın İskoçya ekonomisine getireceği avantajlar üzerine yoğunlaştı. SNP lideri Alex Salmond liderliğindeki bağımsızlık yanlıları yürüttükleri bu pozitif kampanya sayesinde kampanya başında yüzde 34 civarında olan bağımsızlığı destekleyenlerin oranını Eylül ayının başında yüzde 51 civarına taşıdılar.²⁸ Bağımsızlık referandumu kampanyası süresince belirli konular etrafında tartışmaların sürdüğünü söyleyebiliriz.

Üzerinde tartışılan ilk konu İskoçya'nın bağımsızlığı kazanması durumunda para biriminin ne olacağıdır. Birleşik Krallık, İskoçya'nın ayrılması durumunda para birimi olarak sterlin kullanamayacağını söylerken, İskoçya referandum sonucunun bağımsızlık olarak çıkması durumunda para birimi olarak sterlin'i kullanacaklarını dile getirmektedir. Ancak Alex Salmond “Eğer sterlini paylaşmıyorsak Birleşik Krallık'ın borçlarını da paylaşmaya çağız” şeklinde bir açıklama yapmıştır.²⁹ Fakat “1978 tarihli Viyana Devletlerin Antlaşmalarına Ardıl (Halef) Olma Sözleşmesi ve 1983 tarihli Viyana Devletlerin Devlet Borçlarına, Arşivlerine ve Mallarına Ardıl (Halef) Olma Sözleşmesi” gibi uluslararası hukukta borçları düzenleyen sözleşmeler tam aksine ayrılık durumunda borçların ve kaynakların paylaşıl-

27 [http : / / whatscotlandthinks.org/questions/if-scotland-became-independent-would-the-rest-of-the-uk-would-be-financially-be#table](http://whatscotlandthinks.org/questions/if-scotland-became-independent-would-the-rest-of-the-uk-would-be-financially-be#table) (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014)

28 Geoghan, Peter, “*Showdown in Scotland*”, Foreign Policy, 8 Eylül 2014.

29 Carrell, Severin, “*It's Scotland's pound and we're keeping it, says Alex Salmond*”, The Guardian, 7 Ağustos 2014, <http://www.theguardian.com/politics/2014/aug/07/scotland-pound-independence-alex-salmond>, (Erişim tarihi: 4 Eylül 2014).

masını öngörmektedir.³⁰

İkinci konu ise 1970 yılında keşfedilen Kuzey Denizi'ndeki petrol ve gaz rezervlerinin geleceği ile ilgilidir. İskoçya'nın, Birleşik Krallık'ın petrol ve gaz rezervlerinin yüzde 80'ine, Avrupa Birliği'nin yenilenebilir enerji kaynaklarının da yüzde 20'sine sahip olması, İskoçya'yı ekonomik açıdan önemli bir noktaya getirmektedir. Ayrıca Kuzey denizinde keşfedilen petrol-den yaklaşık 8 yıl sonra yani 1978'de İskoçya yetki devri için referanduma gitmesi bir diğer önemli husustur. Bağımsızlık yanlıları bu rezervlerden elde edilen gelirin oluşturulacak bir fon ile sosyal yardımlarda kullanacaklarını söylerken, Bağımsızlık karşıtları ise rezervlerin giderek azaldığını ve bu durumun İskoçya ekonomisini ayakta tutamayacağını ileri sürmektedir.

Bağımsızlık referandumu çerçevesinde tartışılan üçüncü konu bağımsız bir İskoçya'nın AB üyeliği etrafında yaşanmaktadır. Bağımsızlık yanlıları İskoçya'nın AB ile üyelikten çıkmadan müzakereler yürütebileceğini iddia etmektedirler. Bağımsızlık karşıtları ise İskoçya'nın bağımsızlığını kazanması durumunda AB üyeliğinden çıkacağını ve üyelik için yeniden başvurması gerektiğini iddia etmektedirler.³¹

Referandum çerçevesinde tartışılan diğer bir konu ise İskoçya'nın batı sahillerinde bulunan HM deniz üstününün geleceği ile alakalıdır. Birleşik Krallık'ın nükleer caydırıcılığı için stratejik öneme sahip olan bu deniz üssü nükleer başlıklı trident füzelerini taşıyan Vanguard denizaltılarına ev sahipliği yapmaktadır. İngiltere bağımsızlık durumunda deniz üstünün taşınmayacağını savunurken bağımsızlık taraftarları nükleer silahlardan arındırılmış bir İskoçya'yı savunarak bu deniz üssünün 2020 yılında kapatılacağını vaat etmektedirler.³²

Yukarıdaki özetten de anlaşılacağı üzere İskoç bağımsızlık referandumu tartışmalarında diğer ayrılıkçı hareketlerin aksine dil ve kültür temaları etrafında bir tartışma yapılmadı. Kampanya sırasında her iki taraf da ekonomik temaları ön plana çıkardılar. Buna rağmen seçmenlerin bağımsızlık gibi konularda genelde rasyonel hareket etmedikleri ve seçmenlerin tavrını belirleyen ana unsurun milliyetçi duygular olduğu söylenebilir. Bu noktada ekonomik argümanların daha çok milliyetçi duyguları destekleyici bir rol oynadıkları iddia edilebilir.³³

d) Referandumdan Olası Bağımsızlık sonucunun çıkması durumunda İskoçya'nın Uluslararası Siyasete Etkileri

İskoçya'nın referandumdan bağımsızlıkla çıkması durumunda uluslararası siyasete etkileri nok-

30 http://www.usak.org.tr/analiz_det.php?id=17&cat=365366690#.VEQUQyLkcis. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).

31 Bayarıklı, Enes, "İskoçya'nın Bağımsızlık Referandumu: Avrupa'da Yeni Bir Devlet mi Doğuyor?", SETA Perspektif, Sayı: 71, Eylül 2014.

32 "Scotland's Referandum: Questions & Answers", <https://www.scotreferendum.com/questions-and-answers/> (erişim tarihi: 17 Eylül 2014).

33 Blyth, Mark, "It's Not About the Money: Why Scotland Might Just Say Yes to Independence", Foreign Affairs, (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014).

tasında tartışılan ilk konu NATO'ya üyelik sorunu olmuştur. Birleşik Krallık ayrılık durumunda İskoçya'nın yeni bir ülke olarak kabul edilmesi gerektiğini bunun içinde üyelik konusunda mutata prosedüre tâbi tutulması gerektiğini savunmaktaydı. Fakat İskoçya'nın NATO ya üyeliğindeki temel belirleyici nokta nükleer silahlar konusu olduğu görünmektedir. İskoçya hükümetinin temel yaklaşımı NATO üyelerinin çoğunluğunun nükleer silah bulundurmadığı bunun içinde İskoçya'da da bulundurulmasına ihtiyaç olmadığı yönündeydi.

Birleşik Krallık Başbakanı Cameron, Kuzey Kore ve İran nükleer tehdidi ihtimaline karşı Trident Nükleer Sistemi'nin korunmasını savunurken, İskoçya hükümeti ise Trident Nükleer Sistemi'nin kaldırılmasını istemiştir. NATO Genel Sekreteri Rasmussen ise bu konu ile ilgili, “*Birleşik Krallık'ın bağımsız stratejik nükleer kuvvetlerinin geçtiğimiz 45 yıl boyunca Müttefiklerin bağımsızlığının ve güvenliğinin sağlanmasına yardım ettiğini ve bu önemli kabiliyetlerin İttifak'a yönelik tehditlere karşı önemli bir rol oynamaya devam edeceğini*” ifade etmiştir.³⁴

İskoçya hükümetinin AB üyeliği de tartışma konusu durumunda, İskoçya hükümeti bağımsızlık durumunda AB üyeliğinin düşmemesi gerektiği, üyeliğinin düşmesi durumunda ise İskoçya'nın, insanların zaten AB üyesi olduğunu, AB bütçesine net katkı sağladığını ve AB hükümlerini yerine getiren bir ülke olduğunu bunun içinde müzakerelere başlamasında herhangi bir sorunun yaşanmayacağını savunmaktadır. AB Komisyonu Başkanı Barroso Şubat 2014'te yaptığı açıklamada İskoçya'nın AB üyeliğine tekrardan başvurması ve bütün üyelerin onayını alması gerektiğini belirtmiştir.³⁵

İskoçya'nın AB üyeliği sürecinde önemli bir diğer husus ise Birleşik Krallığın tutumu olacaktır. İskoç nüfusu olmayınca İngiltere'nin AB'deki nüfus sıralamasında İtalya'nın ardına düşeceği gözükmektedir. Bu da, Avrupa Parlamentosu'nda daha az Britanyalı temsilcinin olması demektir.

BM Güvenlik Konseyi'nde, Britanya, veto yetkisi olan ve askeri müdahale kararı verebilen Rusya, ABD, Fransa ve Çin ile birlikte beş üyesinden biridir. İskoçya'nın bağımsızlığını alması durumunda bu yetkisinin tartışma konusu olacağı ve bu yetkiyi kaybetmesi söz konusu olacaktır. Sonuç olarak bu durum İngiltere'nin BM Güvenlik Konseyindeki gücünün ve etkisinin azalması açısından bir risktir.

Diğer önemli husus ise İskoçya'nın bağımsızlığı ile ilgili bu tartışmalar, Birleşik Krallık'a bağlı olan Kuzey İrlanda'nın barış sürecini kötü etkilemesine ve Galer'in Özerklik tartışmalarını arttırmasına neden olacaktır. Ayrıca bu durum İspanya, Belçika gibi bölücü zorluklarla karşı karşıya olan ülkeler için de benzer hareketlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

34 http://www.mgk.gov.tr/calismalar/calismalar/012_iskocya_bagimsizlik_referandumu.pdf.sayfa.10-13.(Erişim tarihi: (9 Ekim 2014)

35 “*Scottish Independence: Barroso Says Joining EU Would Be Difficult*”, BBC, 16 Şubat 2014.

Sonuç

İskoçya'nın bağımsızlık konusunun şiddetten uzak, demokratik ve siyasal bir düzlemde seyir ettiği söylenebilir. Genel olarak bir ülkenin bağımsızlığı etnisite ve kimlik odaklı gerçekleşmekteyken İskoçya'da bu durum aksi yönde şekillenmiştir. “What Scotland Thinks” web sitesinin yayınlamış olduğu araştırma sonuçlarına göre halkın çoğunluğu bağımsızlık durumunda ekonominin kötü gideceğini düşünmektedir. Buradan hareketle İskoçya'nın bağımsızlığının ekonomik çerçevede yön bulduğu söylenebilir. Diğer bir göstergesi ise Bağımsızlık referandumunda tarafların para birimi, petrol, nükleer silahlar, Avrupa Birliği ve sınır kontrolleri gibi konular üzerinden politika izlemeleridir. İskoçya halkının “ hayır” yönünde oy kullanmasında temel faktörün ekonomik nedenlerden kaynaklı belirsizlikten olduğu sonucuna varılabilir.

“What Scotland Thinks” web sitesinin ve İskoçya Araştırmalar Merkezi'nin yapmış olduğu araştırma sonuçları göstermektedir ki opsiyonlar arasında İskoçya'nın euro'ya katılması ya da kendi para birimini oluşturması varken, bağımsızlık taraftarlarının ve halkın çoğunluğunun sterlin'i para birimi olarak kullanmak istemesi de halkın taşıdığı ekonomik kaygıların başka bir göstergesidir. Ayrıca “Yetki Devri” ile ilgili araştırmalarda savunma ve dış işleri dışındaki tüm konularda yetki devrinden yana olanlar ile bağımsızlık isteyenlerin sayısının birbirine yakın olması İskoç halkının temel hak ve özgürlüklerinin temsili noktasında mevcut politikalarından memnun olmadığı sonucuna götürmektedir.

İskoçya'nın bağımsızlık referandumu konusundaki tartışmalar her ne kadar bizi İskoç kamuoyuna odaklasa da burada üzerinde durulması gereken diğer önemli husus ise İngiliz kamuoyunun olası bir ayrılık konusunda ne düşündüğüdür. “What Scotland Thinks” web sitesinin yapmış olduğu araştırma sonuçları İngilizlerin, İskoçya'nın bağımsızlığına yönelik tutumlarında 2011 ve 2014 yılları arasında farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. 2011 yılında destekleyenlerin sayısı karşı çıkanlardan fazla iken, 2014 yılına gelindiğinde karşı çıkanların destekleyenlerden fazla olduğu görülmüştür. Bu durumdan yola çıkarak İngiliz halkının da İskoç halkı gibi ekonomik ve uluslararası platformda güç kaybetme kaygısı taşıdığı sonucuna varmaktayız.

Sonuç olarak gerek İskoçya halkı gerekse İngiliz halkı ayrılıktan yana bir tutum sergilememişlerdir. Referandum sonucu İskoç halkının çoğunluğunun hayır oyu kullanması sonucu İskoçya bağımsızlığını alamamıştır. Fakat İskoç halkının çoğunluğunun İskoçya parlamentosunun yetkilerinin artırılması ve mevcut yasaların iyileştirilmesi gerektiği düşüncesinde olduğunu söyleyebiliriz.

Kaynaklar

- Aktan, C. Coşkun, İktidarın Sınırlandırılması ve Anayasal Demokrasi, Üç Aylık Köprü Dergisi, Kış 2009, Sayı.105.
- Bayaraklı, Enes, “İskoçya'nın Bağımsızlık Referandumu: Avrupa'da Yeni Bir Devlet mi Doğuyor?”, SETA Perspektif, Sayı: 71, Eylül 2014.
- Blyth, Mark, “*It's Not About the Money: Why Scotland Might Just Say Yes to Independence*”, Foreign Affairs, (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014).
- Carrell, Severin, “*It's Scotland's pound and we're keeping it, says Alex Salmond*”, The Guardian, 7 Ağustos 2014.
- Geoghan, Peter, “*Showdown in Scotland*”, Foreign Policy, 8 Eylül 2014.
- Gözler, Kemal, Anayasa Hukukuna Giriş, Yedinci Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 2006 s.120-124.
- Keay, J. & Keay, J. (1994), *Collins Encyclopaedia of Scotland*, HarperCollins, London.
- Pattie, Charles, Denver, David,; James Mitchell And Hugh Bochel, “*The 1997 Scottish Referendum: An Analysis Of The Results*”, Scottish Affairs, No.22, Winter 1998.
- “*Scottish Independence: Barroso Says Joining EU Would Be Difficult*”, BBC, 16 Şubat 2014.
- “Scotland's Referendum: Questions & Answers”, <https://www.scotreferendum.com/questions-and-answers/> (erişim tarihi: 17 Eylül 2014).
- “Scotland's Population at its Highest Ever”. National Records of Scotland. 30 April 2014. (erişim tarihi: 10 Ekim 2014).
- “Scotland's Census 2011”. National Records of Scotland. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- Tunç, Hasan, (2008), Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi kavramı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XII, Y. 2008, Sa. 1-2. Sayfa:1113.
- http://www.mgk.gov.tr/calismalar/calismalar/012_iskocya_bagimsizlik_referandumu.pdf . sayfa:2-13.(Erişim tarihi: 9 ekim 2014).
- www.msxlabs.org/forum/ulkeler-ve-tarihleri/29933-iskocya-ve-iskocya-tarihi.html. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- <http://www.dunyahableni.net/haberler/309284/iskocya-britanyaya-nasil-baglandi-> (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- www.msxlabs.org/forum/ulkeler-ve-tarihleri/29933-iskocya-ve-iskocya-tarihi.html. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- <http://devrimcidemokrat.com/serbest-kuersue/1101-derleme-iskocya-tarihi.html>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- <http://devrimcidemokrat.com/serbest-kuersue/1101-derleme-iskocya-tarihi.html>. (Erişim

- tarihi: 9 Ekim 2014).
- www.msxlabs.org/forum/ulkeler-ve-tarihleri/29933-iskocya-ve-iskocya-tarihi.html. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- <http://sadecebilgi.yetkin-forum.com/t20-iskocya-tarihi>. (Erişim tarihi:9 Ekim 2014)
- <http://sadecebilgi.yetkin-forum.com/t20-iskocya-tarihi>. (Erişim tarihi:9 Ekim 2014).
- <http://www.imctv.com.tr/2014/09/19/iskoclar-bagimsizliga-hayir-dedi/>.(Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- <http://www.imctv.com.tr/2014/09/19/iskoclar-bagimsizliga-hayir-dedi/>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- <http://www.imctv.com.tr/2014/09/19/iskoclar-bagimsizliga-hayir-dedi/>. (Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- http://www.mgk.gov.tr/calismalar/calismalar/012_iskocya_bagimsizlik_referandumu.pdf, (Erişim tarihi: 10 Eylül 2014)
- <http://whatscotlandthinks.org/questions/if-scotland-became-an-independent-country-do-you-think-this-would-be-good-or-ba#table> (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014)
- www.scotcen.org.uk/media/1021487/ssa12tables.pdf (Erişim tarihi: 10 Eylül 2014)
- <http://www.ipsos-mori.com/researchpublications/researcharchive/3130/Support-for-independence-bounces-back.aspx> (erişim tarihi: 1 Eylül 2014)
- <http://whatscotlandthinks.org/questions/which-currency-option-would-be-best-for-scotland#table>, (Erişim tarihi 9 Eylül 2014).
- <http://whatscotlandthinks.org/questions/do-you-support-or-oppose-scottish-independence-from-the-uk-english-welsh-view-1#table>, (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014).
- <http://whatscotlandthinks.org/questions/if-scotland-became-independent-would-the-rest-of-the-uk-would-be-financially-be#table> (Erişim tarihi: 9 Eylül 2014)
- <http://www.theguardian.com/politics/2014/aug/07/scotland-pound-independence-alex-salmond>, (Erişim tarihi: 4 Eylül 2014).
- http://www.usak.org.tr/analiz_det.php?id=17&cat=365366690#.VEQUQyLkcis.(Erişim tarihi: 9 Ekim 2014).
- http://www.mgk.gov.tr/calismalar/calismalar/012_iskocya_bagimsizlik_referandumu.pdf.sayfa.10-13.(Erişim tarihi: (9 Ekim 2014)